

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.II.20.011/2024/8/I.

A felperes: Felperes1

(cím2)

A felperes képviselője: dr. Varga István ügyvéd

(cím3)

Az alperes: Alperes1

(cím1)

Az alperes képviselője: Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda

(cím4.;

ügyintéző: dr. Fodor Tímea ügyvéd)

A per tárgya: személyiségi jogok megsértése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Szombathelyi Törvényszék

41.P.20.088/2023/15.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes, 16. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperes által az államnak megfizetendő feljegyzett kereseti illeték összege helyesen 48.000,- (negyvennyolcezer) Ft.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 26.670,- (huszonhatezer-hatszázhetven) Ft másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes 64.000,- (hatvannégyezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket megfizetni az állam javára az ítélet jogerőre emelkedését követő 60 napon belül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára történő teljesítéssel. Az illeték megfizetése során közleményként kell feltüntetni a jogerős bírósági határozatot hozó bíróság nevét és a határozat ügyszámát, valamint az illetékfizetésre kötelezett személy adóazonosító jelét, illetve adószámát.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

[1] A releváns tényállás szerint a felperes országgyűlési képviselő, az alperes a párt1 (P1) helységi választókerületének elnöke, helyi önkormányzati képviselő.

[2] A felperes 2021. ősze és 2022. tavasza között a helységi északkeleti elkerülő út még hiányzó szakaszának várható megépítésével [a továbbiakban beruházás] összefüggésben a sajtó útján több nyilatkozatot tett. 2021. szeptember 28-i videóüzenetében ekként fogalmazott: „A Közbeszerzési Értesítőben megjelent a száml -es út helységi elkerülő északkeleti szakaszának kiviteli terveire és kivitelezésére a közbeszerzési pályázat. Ez azt jelenti, hogy a magyar állam kötelezettséget vállalt arra, hogy megköti a tervezési és kivitelezési szerződést a legjobb ajánlattevővel.”. [P/3/A/2]

[3] 2021. november 26. napján a következőket nyilatkozatot tette:„,mintegy negyven milliárd forintba kerül a beruházás, a szükséges összeget pedig a Kormány már egy tavaly decemberi kormányhatározatban vállalta. A győztes ajánlat kiválasztása után a Kormánynak hoznia kell egy újabb, megerősítő határozatot. Ennek kilobbizásán dolgozom most nagy erővel, reményeim szerint még az idén döntés születhet – ismertette a részleteket Felperes1, aki úgy számol: ezt követően a jövő év első negyedévében elkezdődik a tényleges munka. A kivitelezése harminc hónap áll rendelkezésre, tehát 2024 második felében elkészülhet a helységi elkerülő még hiányzó szakasza.”. [P/3/A/2.]

[4] A száml számú főút helységi elkerülő szakaszára vonatkozó 4500015252 szerződésszámú vállalkozási szerződés aláírására – feltételes közbeszerzési eljárás keretében – 2022. február 1-jén került sor. A szerződés 14.1. pontja szerint a hatálybalépésének napja a pénzügyi fedezetet biztosító támogatási szerződés hatálybalépésének napját követő 15. nap. A

14.2. pont szerint, amennyiben a szerződés a létrejöttétől számított hat hónapon belül nem lép hatályba, úgy e körülmény a szerződést – létrejöttének napjára visszamenőleges hatállyal – felbontja.

[5] A 2022. évi országgyűlési képviselő választás kampányidőszaka 2022. február 12. és 2022. április 3. napjai közötti időszak volt. A vállalkozási szerződés pénzügyi fedezetének biztosítására a kampányidőszakon túl is lehetőség volt. Az orosz–ukrán háború 2022. februári kitörését követően a Kormány több beruházás - köztük a perrel érintett szám1. számú főút helységi elkerülő szakaszára vonatkozó beruházás - megvalósítását felfüggesztette. A pénzügyi fedezet hat hónapon belüli biztosításának hiányában a bontó feltétel bekövetkezett, ami a vállalkozási szerződést a létrejöttének napjára visszamenőleges hatállyal megszüntette. [Győri Regionális Nyomozó Ügyészség 4.Nyom.240/2023. sz. határozatának 2. oldala.; P/13.]

[6] Az alperes 2023. május 24. napján a P1 nevében sajtótájékoztatót tartott, melyen kiosztásra és felolvasásra került az alábbi, kétoldalas „Sajtóanyag” címmel, illetve a párt1 feljelentést tesz Felperes1 ellen választás rendje elleni bűncselekmény gyanúja miatt alcímmel ellátott irat. (1/F/2; 3/A/2)

[7] „Sajtóanyag

„P1 sajtótájékoztató, 2023. 05. 24.

Alperes1, választókerületi elnök

A párt1 feljelentést tesz Felperes1 ellen választás rendje elleni bűncselekmény gyanúja miatt.

Felperes1 egyik legfőbb ígérete volt a helységiieknek, hogy országgyűlési képviselőként lobbimunkája eredményeképpen a Kormány megépítteti a helységi elkerülő út befejezéséhez szükséges egyik 6 km-es szakaszt.

Gyakorlatilag 2021 őszétől 2022 tavaszáig Felperes1 folyamatosan kampányolt azzal, hogy kiírták a közbeszerzést, megvan a közbeszerzés nyertese, megtörtént az első kapavágás és 2024 év közepéig el is készül az elkerülőút hivatkozott szakasza.

<https://www.hirportal1.hu/helyi-.../Felperes1--elkerulo>

<https://www.hirportal1.hu/helyi-.../masolat-...-gyorsforgalmi-utak-helységi-es-tersege-bekapcsolodik-a-nemzetközi-verkeringesbe>

<https://www.hirportal1.hu/helyi-.../elkezdodott-a-regeszeti-feltaras-helységi-en-az-eszaki-elkerulo-40-milliardbol-epulhet-meg-fotok>

2021. november 26. napon Felperes1 ezt nyilatkozta: „*mintegy negyven milliárd forintba kerül a beruházás, a szükséges összeget pedig a Kormány már egy tavaly decemberi kormányhatározatban vállalta. A győztes ajánlat kiválasztása után a Kormánynak hoznia kell egy újabb, megerősítő határozatot. Ennek kilobbizásán dolgozom most nagy erővel, reményeim szerint még az idén döntés születhet* – ismertette a részleteket Felperes1, aki úgy számol: ezt követően *a jövő év első negyedévében elkezdődik a tényleges munka. A kivitelezése harminc hónap áll rendelkezésre, tehát 2024 második felében elkészülhet a helységi elkerülő még hiányzó szakasza.*”

Valamin 2021. 09. 28. napon videóüzenetében ezt adta elő: „*A Közbeszerzési Értesítőben megjelent a száml út helységi elkerülő északkeleti szakaszának kiviteli terveire és kivitelezésére a közbeszerzési pályázat. Ez azt jelenti, hogy a magyar állam kötelezettséget vállalt arra, hogy megköti a tervezési és kivitelezési szerződést a legjobb ajánlattevővel.*”

Majd most derült ki, hogy a Kormány 2021 év végéig Felperes1 ígérete ellenére nem biztosította a beruházáshoz szükséges forrást, majd adott magának pár hónap haladékot, ez idő alatt sem biztosította a forrást, így **2022. február 01. nappal megszűnt a célgal kötött közbeszerzési szerződés a 46,6 milliárdos útépitésre.** A cég egy méternyi utat sem épített meg. <https://internetesportal1hu/.../hu/szerzodes/...szám>

Felperes1 a múlt hét hétfői (május 15.) Facebook-posztjában is hazudott, amikor azt lódította, hogy nincsen semmiféle megtorpanás, semmilyen késedelem az elkerülőút megépítésében. A célgal kötött szerződés megszűnése miatt legalább két éves csúszásban van már most az útépités. Ráadásul úgy nem biztosította a Kormány az útépitést fedezetét 2021 év végéig, hogy akkor még nem tört ki az oroszok agressziója miatt Ukrajnában a háború.

A közbeszerzési értesítőből az is kiderül, hogy **Felperes1 már abban is hazudott, hogy a magyar állam bármire is kötelezettséget vállalt az elkerülőút megépítésére vonatkozó közbeszerzés kiírásával,** ugyanis feltételes közbeszerzési eljárást indítottak meg, azaz a pénzügyi fedezet nem volt hozzá biztosítva.

Felperes1 országgyűlési képviselőjelöltként a 2022. évi országgyűlési választások során megtévesztette a helységi választókat, ugyanis elhitette velük, hogy elintézte a Kormánynál, hogy 46,6 milliárd forintért megépüljön a helységi elkerülőút egyik hiányzó szakasza. Azonban **tudta vagy tudnia kellett,** hogy a Kormány sem a közbeszerzési eljárás megindításakor, sem a nyertes kiválasztásánál, sem azt követően nem biztosította a szükséges pénzügyi fedezetet. Felperes1 mindezekről a választási kampány idején mélyen hallgatott.

A Btk. 350. § alapján választás rendje elleni bűncselekményt követi el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki a választókat a választásban megtévesztéssel befolyásolni törekszik. Felperes1 a gyanú szerint szándékos magatartásával megtévesztette a helységi választókat, elhitette velük, hogy ő egy potens, jó kormánykapcsolatokkal rendelkező személy, aki el tudott intézni egy, a helységiiek számára nagyon fontos útépitést. Nyilván a sok tízmilliárdos útépitések kézzelfogható ígérete szavazatokban mérhető támogatást jelentett Felperes1 nak a választás során, így eredményesen tudta hazugságával a választókat befolyásolni. **A valóságban viszont**

Felperes1 egy impotens, a helység1iek hazudó politikus, viszont erről a választók jelentős része nem szerzett tudomást a választási kampányidőszakban, mert Felperes1 elhallgatta előlük az elkerülőút megépítésének megghiúsulását.” (3/A/2.)

[8] Az alperes 2023. május 24. napján kelt - a fenti sajtóanyag tartalmával összhangban álló feljelentése (3/A/3.) - 2023. május 31. napján érkezett meg az ügyészséghez. Abban az alperes a sajtóanyaghoz képest többletként arra hivatkozott, hogy helység1en már a 2022. április 3-i országgyűlési képviselői választást megelőző kampányidőszak (2022. február 12. – 2022. április 3.) előtt, 2021. őszén, az előválasztás idején megkezdődött a kampány. A Győri Regionális Nyomozó Ügyészség 2023. június 21. napján kelt határozatával a feljelentést – mivel a cselekmény nem bűncselekmény – elutasította. Az e határozat ellen az alperes által benyújtott panaszt a Központi Nyomozó Főügyészség 2023. július 31. napján kelt határozatával - mint alaptalant – elutasította. (13. sz.)

[9] 2023. szeptember 25. napján a Közbeszerzési Értesítőben megjelent a beruházás kiviteli terveinek elkészítésére vonatkozó közbeszerzési pályázati felhívás.

II.

[10] A felperes keresetében a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. § (1) bekezdése a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a P1 2023. május 24. napján megtartott helység1i sajtótájékoztatóján („Sajtóanyag” című) közleményében valótlanul állította azt, hogy a felperes a helység1i északkeleti elkerülő út építésével kapcsolatban megtévesztette a helység1i választókat és ezzel a választás rendje elleni bűncselekményt követte el. Kérte, hogy a bíróság a Ptk. 2:52. §-a alapján kötelezze az alperest 200.000,-Ft sérelemdíj, valamint annak 2023. május 25. napjától a kifizetés napjáig a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata és perköltség megfizetésére.

[11] Arra hivatkozott, hogy a „Sajtóanyagban” az alperes azzal sértette meg a jóhírnévét, hogy a konkrét - a Btk. ide vonatkozó szakasza megjelölésével is beazonosított – bűncselekmény elkövetésével gyanúsította meg őt, azt állítva, hogy szándékosan megtévesztette a választópolgárokat, mert tudta, vagy tudnia kellett, hogy nincs meg a pénzügyi fedezete a beruházásnak. Mivel a sérelmezett állítás egyértelműen bizonyítható vagy cáfolható, így nem értékkétség, nem véleménynyilvánítás, s túlmutat a büntetőeljárás megindításának alapját képező „egyszerű gyanún”, mert olyan tényekre is rávilágít (például az ok-okozati összefüggés kapcsán), amelynek vizsgálata a nyomozóhatóság mérlegelési jogkörébe tartozik. A feljelentését sem ismeretlen tettes ellen tette meg az alperes.

[12] Közszerelőként sem köteles tűrni olyan valótlan állítást, mely szerint bűncselekményt követett el. (BDT 2014.3130.I.; BDT 2005.1278.). A közszerelő működésével kapcsolatos azon tényállítások, melyek valóságuk esetén a közszerelő ellen büntető, szabálysértési, vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak, meghaladják a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határait és alkalmasak a sértett jó hírnevének, becsületének megsértésére (EBH 2018.B.19.). Az időbeliséget nem lehet figyelmen kívül hagyni. A „Sajtóanyagban” hivatkozott nyilatkozatai időpontjában még nem

tört ki az ukrán háború, nyilatkozatai a valóságnak megfeleltek. A sajtóanyagban foglaltakkal szemben - az utóbb kialakult háborús helyzet miatt - nem csak a kérdéses, de minden beruházás felfüggesztésre került. A jogsértésre nagy nyilvánosság előtt került sor, azt több sajtóorgánus átvette.

[13] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes (2021. november 26-i) azon közléséből, mely szerint az elkerülő megépítéséhez szükséges összeget a Kormány vállalta, az következik, hogy megvan a szükséges összeg. Utólag derült ki az, hogy a beruházáshoz szükséges összeg nem állt rendelkezésre, s ennek nem a háború volt az oka. A gyanú alapjául szolgáló tények megjelölésével részletesen megindokolta, hogy miből vonta le azt a következtetést, hogy a felperes tudta, vagy tudnia kellett azt, hogy a Kormány sem a közbeszerzési eljárás megindításakor, sem a nyertes kiválasztásánál, de később sem biztosította a projekt pénzügyi fedezetét. Miután a „Sajtóanyag” valós tényeket tartalmazott, így hiányzik a jóhírnév megsértésének egyik tényállási eleme. Erre alapította azt a következtetését, hogy a felperes a választókat megtévesztette. Ez ténybeli alapokon nyugvó politikai vélemény, értékítélet. A feljelentést megtette, abban a történetekről a valóságnak megfelelően számolt be. Nem tényként állította, hogy a felperes bűncselekményt követett el, csak – már a sajtóanyag címében is - arra utalt, hogy bűncselekmény gyanúja miatt feljelentést tesz. Nem arról tájékoztatta a sajtót, hogy az elkerülő út építésével kapcsolatban a felperes megtévesztette a választókat, hanem úgy fogalmazott, hogy a „gyanú szerint” szándékos magatartásával megtévesztette a választókat.

[14] A „Sajtóanyag” közügyet és választási időszakban történeteket érintett, azzal összefüggésben a közszereplő felperest magasabb tűrési kötelezettség terheli. (Ptk. 2:44. §.) A „Sajtóanyagban” szereplő tényállítások részei a politikai véleménynyilvánításnak. A sajtóhelyreigazítási perekre irányadó – jelen jogvitában analógiaszerűen alkalmazandó - PK 14-es számú állásfoglalásban foglaltak szerint nem sérti a felperes személyiségi jogát az, hogy egy ténylegesen megtett feljelentés tartalmáról a valóságnak megfelelően tájékoztatta a nyilvánosságot. A bírói gyakorlat szerint a sajtószerv a büntetőeljárás megindításáról, ezen belül a feljelentésről és az annak alapjául szolgáló cselekményekről a valóság bizonyításának kötelezettsége nélkül tudósíthat (BH 2012.506.). Köztudomású tény, hogy gyakorlattá vált az, ha a politikusok egymást feljelentik, arról a nyilvánosság előtt is beszámolnak. Az olvasók a „Sajtóanyag” alapján tisztában voltak azzal, hogy csak egy feljelentésről van szó, ami egy büntetőeljárás kezdő eleme, s nem azonosítható azzal, hogy a büntetőjogi felelősség megállapításra került. A sajtóanyagra a felperesnek számos helyen lehetősége volt reagálni. Azt pedig, hogy a projekt pénzügyi fedezete rendelkezésre állt, a felperes köteles bizonyítani.

III.

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 91.440,-Ft elsőfokú perköltséget, az állam javára 51.000,-Ft feljegyzett kereseti illetéket.

[16] Arra hivatkozott, hogy a „Sajtóanyag” a felperes keresetével érintett tényállításokat úgy, ahogy azokkal összefüggésben a felperes a jóhírnév megsértésének megállapítását kérte, nem tartalmazta. Az okirati bizonyíték tartalmával ellentétes tényállást –

a felek egyező tényelődásai hiányában – nem állapíthatott meg. E körülmény pedig kizárta a megállapításra és a sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseti kérelmek teljesítését.

IV.

[17] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[18] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a „Sajtóanyag” formális és téves – a PK 12. állásfoglalásban foglaltakat figyelmen kívül hagyó - értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy az az általa sérelmezetteket nem tartalmazza, s így nem sértheti a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. A „Sajtóanyagot” a teljes terjedelmében kell vizsgálni, az az általa sérelmezetteket szó szerint tartalmazta, s abból a laikus polgárok is csak az általa levont következtetésre juthattak. Az ügyészség határozata is rögzítette, hogy a kivitelezési szerződés 2022. februárjában megkötésre került a közbeszerzés nyertesével, s - pénzügyi fedezet biztosítása hiányában - csak 2022. augusztusában szűnt meg. Különösen dehonesztáló, hogy a választók előtt a választás rendjének megsértésével vádolta meg az alperes.

[19] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a sérelmezett közlésre közüggel kapcsolatban, közszereplőre vonatkozóan, s bár nem kampányidőszakban, de politikai vita keretében, kampányidőszakban kifejtette politikusi magatartás értékelésével került sor, amire a véleménynyilvánítást szélesebb körben megengedő joggyakorlat az irányadó. A felperesi kereset petituma a felperes téves értelmezésén alapul. A „Sajtóanyag” nem tartalmazza a keresetben sérelmezetteket. Annak első része a valóságnak megfelelően ismertette a felperes útépítéssel kapcsolatos korábbi nyilatkozatait, a másik része pedig az ezekből levont, politikai véleménynyilvánításnak minősülő következtetését (gyanúját), illetve a feljelentésben foglaltakat (mint a PK 14-es számú állásfoglalás szerint védett közlést) ismertette. Nem arról tájékoztatta a sajtót, hogy a felperes bűncselekményt követett el, illetve az elkerülő út építésével kapcsolatosan megtévesztette a helységli választókat. A „Sajtóanyagban” csak a bűncselekmény gyanúja szerepel, s részletesen feltűntette a gyanút, mint következtetését megalapozó (valós) tényeket. A 2021. november 26-án megjelent újságcikk képezte a (gyanú formájában megfogalmazott) vélemény alapját, mellyel szemben utóbb az derült ki, hogy a Kormány nem hozott a pénzügyi forrás biztosítására döntést. Ha a feljelentésben szereplő tényállítások nem személyiségi jogsértőek, akkor más személyekkel történő megismertetésük sem az, még akkor sem, ha abból a felperes személye beazonosítható. Jogsértő csak akkor lehetne, ha olyan (hamis) látszatot keltene, hogy az arra feljogosított hatóság meg is állapította a feljelentésben foglaltak valóságát.

[20] Megismételte korábbi érvelését arra vonatkozóan, hogy annak analógiájára, hogy a feljelentés tartalmáról pontosan tudósító sajtóval szemben nem kérhető sajtóhelyreigazítás, a perbeli esetben sem sért személyiségi jogokat az, hogy egy megtett feljelentés tartalmáról a valóságnak megfelelő tájékoztatást nyújtott. A büntetőeljárás aktuális állásáról való hű beszámolás lehetőségeit - a PK 14-es számú állásfoglalás alapján - a joggyakorlat nagyban kiszélesítette. A PK 12-es számú állásfoglalás értelmében a felperes által kiragadott közléseket nem önmagukban, hanem csak a teljes „Sajtóanyag” alapján lehet

értékelni, annak fényében, hogy közérdeklődésre számot tartó ügyben nagyobb túrési kötelezettséggel terhelt, közszereplőre vonatkozó feljelentése tartalmáról számolt be, amire számos helyen módjában állt a felperesnek reagálni.

V.

[21] A felperes fellebbezése nem alapos.

[22] Az elsőfokú bíróság a tényállást (a „Sajtóanyag” indokolt feltüntetésén kívül eső körben) helyesen állapította meg, s abból érdemben helytállóan következtetett arra, hogy az alperes a „Sajtóanyaggal” és annak ismertetésével nem sértette meg a felperes jóhírnevét. Az elsőfokú ítélet indokolását azonban – a fellebbezésben és fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra is reagálva – az ítéltábla szükségesnek tartja az alábbiak szerint helyesbíteni és kiegészíteni.

[23] Elöljáróban arra mutat rá az ítéltábla, hogy a „Sajtóanyag” három (részben) elkülöníthető, de tartalmában összefüggő és ekként is értékelendő részből állt. A felperes közéleti megnyilvánulásai elérhetőségének és releváns részleteinek ismertetése (első rész) mellett azt a politikai véleménynyilvánítás körébe tartozó alperesi következtetést tartalmazza (második rész), hogy a felperes megtévesztette a 2022. évi országgyűlési képviselői választás kampánya során a választókat az egyik fő kampánytémájának minősülő északkeleti elkerülő út megvalósíthatósága kapcsán, mert elhallgatta azt, hogy az ahhoz szükséges pénzügyi fedezet ténylegesen nem biztosított, mely tényről tudott, vagy tudnia kellett. Az alperes feljelentéséhez pedig a „Sajtóanyag” a címevel („a párt1 feljelentést tesz Felperes1 ellen választás rendje elleni bűncselekmény gyanúja miatt”) és az utolsó három bekezdésével (együttesen a harmadik részében) kapcsolódott.

[24] A „Sajtóanyag” kereset szerinti lényegi tartalma az, hogy a felperes megtévesztette a helységi választókat annak elhallgatásával, hogy a beruházás fedezete hiányzik, s ezzel elkövette a választás rendje elleni bűncselekményt. A felperes válasziratában jogi érvelését kiegészítette azzal, hogy a sajtótájékoztatón elhangzottak túlmutatnak bűncselekmény egyszerű gyanújának fogalmán, azon, hogy olyan adat, tény merült fel, mely alapján feltételezhető, hogy történt bűncselekmény. A „Sajtóanyagban” (és a feljelentésben) ugyanis konkrét személy, konkrét bűncselekmény elkövetése és a nyomozóhatóság mérlegelési jogkörébe tartozó körülmény (az ok-okozati összefüggésre utalás) szerepel, emiatt az nem csak egy folyamatban lévő büntetőeljárással összefüggő tudósítás. [Keresetlevél 3. oldal (9) bekezdés, 4. oldal (3) bekezdés, 4. oldal (9) bekezdés; 5. számú válaszirat].

[25] Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy a kereset petituma szerinti tényállítást (ebben a formában) a „Sajtóanyag” nem tartalmazta. Ugyanakkor a „Sajtóanyagot” nem primér szóhasználatra, hanem annak egymással is összetartozó részei összefüggéseiben, valós tartalma szerint kell értékelni, s ennek során figyelemmel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. (A személyiségi jogi perekben is érvényesülő PK 12-es számú állásfoglalás II.) A „Sajtóanyag” a fenti mérce szerint vizsgálva a keresetben előadottakat (felperes néven nevezése; konkrét bűncselekmény törvényi tényállásának és

szakaszszámának megjelölése; az okozati összefüggésre utalás) és annak figyelembevételével sem jogsértő, hogy az alperes nem sajtószerv.

[26] A szólásszabadság kettős igazolással bír, az egyéni önkifejezés, illetve a politikai közösség demokratikus működése szempontjából egyaránt kulcsfontosságú. Főszabály szerint a közügyekkel összefüggésben megfogalmazott, közhatalmat gyakorló személyre vagy közszereplő politikusra vonatkozó, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás polgári jogi felelősségre vonásnak nem lehet alapja. [7/2014. (III.7.) AB határozat (23) és (61) bekezdés]. A társadalmi és politikai viták szabadsága és sokszínűsége nélkül nincs demokratikus közvélemény, nincs demokratikus jogállam. [7/2014. (III.7.) AB határozat (39) bekezdés] A szólásszabadságnak csak kivételes jelleggel kell engednie, a korlátozására felhozott más jogokkal, alkotmányos értékekkel szemben és a szabad véleménynyilvánítás korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni. Ilyen korlát az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése szerinti emberi méltóság, s az abból fakadó egyes jogok, így a jóhírnév tiszteletben tartásához fűződő jog is. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése általános szabályából következően azonban e korlátozásnak szükségesnek és arányosnak kell lennie [7/2014. (III.7.) AB határozat (42) és (43) bekezdés].

[27] A politikai vitákban (különösen választás kampány során) a tényállítások jogsértő jellegének megállapítása tekintetében a joggyakorlat megengedőbb, a tényállítás alkotmányjogi fogalmát megszorítóan értelmezi. Az értékelésnél a politikai történéseket a maguk összefüggéseiben értelmező polgárok tisztában vannak a pártpolitikai véleménynyilvánítások figyelemkeltésre és túlzásokra hajlamos jellemzőivel. Ha a politikusok egymásra tett kijelentései közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára, vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha állító módban fogalmazták is meg – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmeződése [3107/2018 (IV.9.) AB határozat (28) bekezdés; 3217/2020. (VII.19.) AB határozat (38) bekezdés].

[28] Egy vélemény közügyek vitatása miatti magasabb védelmi szintjének biztosítása kapcsán az EJEB is figyelembe veszi megjelenése körülményeit, a közlés tartalmát, kontextusát, szerepét és célját. Az EJEB gyakorlatában – a határesetnek tekintendő - értékítélettel terhelt tényállítások is a véleményszabadság magas szintű védelmét élvezik [EJEB, Karsai kontra Magyarország, (5380/07), 2009. december 1., (33)-(35) bekezdések; 13/2014. (IV.18.) AB határozat (37) bekezdés]. A konkrét esetben ilyennek minősül a „Sajtóanyag” választók megtévesztésével kapcsolatos kitétele, ami amiatt nem jogsértő, mert az alperes által megfelelően igazolt és a felperes által nem vitatott ténybeli alappal bírt.

[29] A perbeli esetben abból kellett kiindulni, hogy a felek közszereplők és a felperest a „Sajtóanyag” tárgyat képező közéleti témával összefüggésben fokozott tűrési kötelezettség terhelte. (Ptk. 2:44. § (1) bekezdése) A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. A tények közlése tipikusan a vélemények alapja. A közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások, közöttük - a konkrét esetre vonatkoztatva - egy politikus által tett ígérek megvalósítása és azok bírálata [7/2014. (III.7.) AB határozat (48) bekezdés].

[30] A sérelmezett kitétel ténybeli alapját a „Sajtóanyag” első részben idézett, az észak-keleti elkerülő úttal kapcsolatos és a nyilvánosságnak szánt korábbi felperesi nyilatkozatok és az képezte, hogy az elkerülő út megépítésének megkezdése végül fedezethiány miatt elmaradt, továbbá az, hogy a felperes sem annak idején, sem utóbb nem jelezte azt, hogy a beruházás fedezete nyilatkozatai időpontjában sem volt biztosított, s csak feltételes közbeszerzési eljárás lefolytatására került sor. A korábbi felperesi nyilatkozatok elérhetőségét a „Sajtóanyag” tartalmazta, lényegi részeit idézte. Az pedig, hogy ezek így hangzottak el, a felperes által sem volt vitatott.

[31] Emiatt a keresetben sérelmezett politikai véleménynyilvánítást - állítás formájában megfogalmazott következtetesként - az alperes az előzmények és az utóbb megismert tények alapján jogosult volt megfogalmazni. A „Sajtóanyag” nem értékelhető „megragadva a kijelentés direkt tartalmánál”. [3107/2018. (IV.9.) AB határozat (29) bekezdés; 5/2015. (II.25.) AB határozat indokolás (27) bekezdés]. A felperes által hangoztatott időbeliségnek jelentősége nem volt. A választók informálásának megfelelőse szempontjából súlytalan az, hogy csupán 2022. augusztusára derült ki, hogy a projekt – eredeti formájában – finanszírozatlan marad és emiatt a közbeszerzési eljárás keretében korábban (még a kampány előtt) megkötött kivitelezési szerződés hatályát veszti.

[32] Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes a közérdekkel összhangban álló módon gyakorolta alkotmányos jogait a feljelentés sajtóanyagban történő ismertetésével is, így a „Sajtóanyag” harmadik része (tartalmi egysége) miatt sem állapítható jogsértés. A feljelentés tartalmától a „Sajtóanyag” nem tért el, nincs a büntetőeljárásról tudósításon túlmutató tartalma. Nem előzetes „ítéletmondás”, az alperes nem keltette annak hamis látszatát, mintha a bűncselekmény elkövetését az arra jogosult hatóság már megállapította volna, sem szóhasználatában, sem közvetített tartalmában nem mutat túl a bűncselekmény gyanújának megfogalmazásán. Nem tartalmaz tudatos, vagy súlyosan gondatlanul tett valótlan tényállítást, nem tüntet fel valós tényeket hamis színben.

[33] A felperes keresetében a feljelentés jogának gyakorlását nem sérelmezte. Erre az állandó bírói gyakorlat szerint (visszaélésszerű joggyakorlás) tudottan valótlan tényállítás, illetve indokolatlanul sértő, lejárató kijelentések hiányában nincs is lehetőség (EBH 2002.624., BH 2002.223., BH 2004.357., BH 2009.214., BDT 2006.1376., BDT 2006.1429., BDT 2013.2968.). Az elkövető személyét illető gyanú is közlendő a nyomozás során (BH 2009.214.; BDT 2013.2968.), így nem sérelmezhető alappal a néven nevezés. A közérdekű bejelentésre büntető, szabálysértési, vagy más hatósági eljárás kezdeményezésére vonatkoztatott „immunitás” pedig nem szűnik meg azáltal, hogy feljelentés utóbb eredménytelennek bizonyult (BDT 2013.2968.). A fenti szempontok a feljelentés lényegi tartalmának a „Sajtóanyagban” történő ismertetése vonatkozásában is érvényesek. Emiatt a „Sajtóanyag” vonatkozásában is súlytalan az, hogy a feljelentés utóbb eredménytelennek bizonyult, abban az alperes a felperest néven nevezte és konkrét bűncselekmény elkövetésével gyanúsította. A bírói gyakorlat szerint büntető feljelentés tartalmát megfelelően ismertető sajtótájékoztató esetén a tájékoztatást adó személy személyiségi jogok védelme tekintetében fennálló felelőssége azonos a sajtó képviselőjének felelősségével. Nem lehet ugyanis élesen elkülöníteni a feljelentés tartalmát ismertető sajtóbeszámolót attól az esettől, ha a feljelentő maga ismerteti a feljelentés tartalmát (Kúria Pfv.IV.20.314/2014/4.).

[34] Emiatt a feljelentés tartalmát a politikai közösséggel egy sajtótájékoztató keretében ismertető „Sajtóanyag” jogsértő jellegének vizsgálatánál is csak annak volt jelentősége, hogy az összhangban állt-e a feljelentés tartalmával. E követelmény pedig teljesült. Az alperes a feljelentést megtette, annak nincs jelentősége, hogy erre a sajtótájékoztató után került sor. Mivel az alperes a feljelentés sajtótájékoztató keretében történő tartami szempontból hű ismertetésével a törvényben biztosított jogát gyakorolta, tudatosan vagy súlyosan gondatlanul valótlan tényállítást nem tett, magatartása jogellenessége sem állapítható meg. A feljelentés tartalmi ismertetése során a „Sajtóanyagban” megfogalmazott bűncselekmény gyanúja is csak az alperes való tényekből levont (véleményének minősülő) következtetése. (BH 2002.223.) Az alperesi érvelésnek megfelelően, ha a felperes a sajtóanyagban foglaltakkal nem értett egyet, számos helyen lehetősége volt saját álláspontjának ismertetésére.

[35] A fentiekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás kiegészítésével és helyesbítésével - a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a valós keresethalmazat két eleme - a meg nem határozható perértékű megállapítási kereset és a sérelemdíj - után nem az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 40.§ (1) bekezdése (azaz az Itv.39.§ (1) és (3) bekezdése b) pontja) szerinti együttes érték alapul vételével határozta meg a feljegyzett kereseti illeték mértékét, ezért azt az ítéltábla a Pp. 383.§ (6) bekezdése alapján hivatalból korrigálta.

[36] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 364.§-a alapján alkalmazandó Pp. 83. § (5) bekezdése alapján a másodfokú eljárással összefüggésben felmerült költségeit maga viseli, ugyanakkor a Pp. 83.§ (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperes másodfokú költségét, melyet az ítéltábla a felszámított költségnek megfelelően határozott meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése szerint.

Győr, 2024. május 2.

Dr. Szalay Róbert sk.

Dr. Mészáros Zsolt sk.

Dr. Kovács Zsolt sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró